

Breven från 1918.

Fragment av ett brev från Estrid till Rut. Det kan möjligen ha skrivits före julen 1917 eller däromkring. Datum och underskrift saknas.

-----måtte Gud snart komma med hjälp åt våra föräldrar. jag tror att Birger har blivit ett sorgebarn, jag skrev ett vykort till Birger, jag viste inte hur jag skulle skriva, jag skrev så här: "kära broder, jag lyckönskar eder hjärtligt och önskar att edert hem måtte bli fridens och kärlekens hemvist och Guds välsignelse följa eder.

Somliga bygga på lös och sandig mull -- bygg du ditt hopp och hem på urtidsklippan Jesus" så får dom tycka vad dom vill. Jag skulle köpa en present åt dom också. Mamma ville att jag skulle köpa några handdukar -- jag vet inte om jag kan köpa allt -- jag tänkte köpa för respengarna och låta bli att resa -- skriv snart och giv mig råd, för goda råd är dyra som man säger. Gud är den allvise och jag vände mig till honom -- jag tackar Gud att jag har honom och dig att utgjuta mitt hjärta för -- jag har skrivit så slarvigt så du kan nog inte läsa (även jag hade problem med att läsa kråkfötterna, men det gick till sist, anm. V.E.) Jag skall hälsa dig från mig o. vännerna i Nyköping, vi hade höstofferfast i går, dom fick in 421 kr. det var mycket det, både kören och musikföreningen medverkade.

Måtte Gud vara när oss och våra föräldrar och ställa allt till rätta ----- (Fortsättning saknas, anm. V.E.)

2 Brev från Estrid till Rut.

Nyköping den 17/1 1918

Kära syster.

Breden Herrens väg
och gören hans stigar räta.

Tack skall du ha för brevet, det har inte blivit av att skriva förut, har ni mycke kallt däruppe, det är så kallt här nästan varje dag, vi har möten varje kväll, som du kanske har sett. Det är Elis som talar, och så pastorn, i går kväll sjöng kören, jag skulle hälsa dig ifrån E.öh. att du är välkommen åter, jag sade inget om att du skulle komma tillbaka, det får han reda på sen, du hör att dom inte har glömt bort dig, det är så många som frågar efter hur du mår, när dom hälsar på mig. Jag var inte till åkersberg i söndags men jag träffa Gärda, o. hon sa att Sanna var likadan fast hon har så ont i magen jämt, jag vet inte vad det kan vara, det ser ut som hon knallar över vintern, men hon är riktigt dålig somliga dagar, en kväll ville hon att dom skulle komma in och bedja med henne. Jag undrar hur det är med Ebba om hon har fått någon än, tyckte inte du att Birger var förändrad, jag tyckte synd om honom, han såg ut som han skulle sörja över något, men det kan jag väl inte undra på som han har det ställt, för när jag titta i skåpet så såg jag bara tallrikar att äta på, men jag tror att dom inte hade mer än några hårda brödbitar låg där. När dom kom upp till oss så sa mamma åt dem vänta så skulle dom få lite kvällsmat, så mamma stekte potatis o. koka gröt, o. så gav hon Ebba en bit kalvkött att koka. Det skulle vara skönt om dom fick möblerna betalda o. komma i ordning, för hon bryr sej inte om någe. Jag tycker det skall bli svårt med Sanna när dom skall flytta, om hon är kvar till dess, men vi vet inte Guds mening, är det hans mening hon skall följa med till Sandstugan så bevarar han henne, för hon säger själv: dina vägar är inte mina vägar, och dina tankar är inte mina tankar, förunderlig

har Herren varit, förunderlig han ännu är, vägen som jag aldrig farit, ständigt han mig vandra lär -- Jag mins inte om det står ständigt eller städse, men det kvittar, och nu är det slut med heljdagarna och det granna brödet brukar dom säga, kommer du ihåg Fru Berglund, läns gumma di kallar. Nu får jag sluta med många kära hälsningar från mig, vänligen din syster E.Eriksson. Hälsa mamma om du ringer, jag har skrivit men inte fått svar, dom väntar väl skriva tills Ebba fått sin pojk.

P.s. Nymans Ida har fått en flicka så Maja är där ute. Märta som var här hon skall få en med. Ida hälsar dig och Ester, så får du väl tänka resten.

Nyköping den 15/2 1918

Guds frid Kära syster.

Saligt är det folk som Gud utvalt till sin arvedel.

Jag skall skriva och tala om för dig att jag var opp till Fru Palmlöv och hon sade: jag får nog plats åt henne, men hon ville att du skulle bestämma dig till första maj för det blir flera platser att välja på, men skriv o. säg hur du vill så skall jag gå upp till henne.

Jag skall hälsa från Sanna, hon är så dålig så hon orkar inte tala så mycke med mig då jag är därute, inte kan hon äta någe för det får hon upp meddetsamma, hon är lycklig som snart får gå hem, bara hon slapp ligga och lida så länge.

Kommer du den första eller hur blir det, har du hört någe hemifrån, jag skrev för så länge sen men inte fått någe svar än, jag vet inte vad det är med dem.

Om söndag skall kören resa till Oxelösund och ha Sånggudstjänst kl. 3. Vi har havit så sköna möten i kyrkan sista tiden. Hanna som är hos kvarnmäster Persson har gått in i Baptistförsamlingen. Hon begärde inte utträde ur ungdomsföreningen. Pastor Nyström sade att det behövde hon inte. Jag har inte så mycke att skriva den här gången, du har väl fått mitt kort, jag får väl ursäkta Erik ifall han inte har gjort det själv. Fru Andersson var inne i början av förra veckan, då tala jag om för henne att du fyllde på torsdagen men det glömde hon, så det blev en dag försent, jag fråga i söndags då jag var ute om hon hade gratulerat dig, då tala hon om det. Vad säger frun om att du skall flytta så snart?

Jag skall nu sluta med många kära hälsningar från alla dina bekanta här i Nyköping, från öhman skulle jag också hälsa, han frågar jämt när du skall komma tillbaka, han var inne härom dagen och köpte vetemjöl. I kväll har vi sångövning o. i förra veckan var vi hos öhmans, Hälsa hem om du ringer att dom skriver snart.

Barmhärtig och nådig är Herren, långmodig och av stor mildhet. Han som förlåter alla våra synder och helar alla våra brister, och löser vårt liv ifrån graven och kröner oss med nåd och barmhertighet.

vänligen syster Estrid.

Brev från frun i den familj i Råsunda där Rut hade plats som ensamjungfru från oktober 1917 till första mars 1918.

Råsunda den 24/4 1918.

Kära Ruth

Guds nåd & frid åt oss alla.

Tack för det vänliga brevet. Så ledsamt att Ruth ej kommer hem innan Laura slutar. Jag har haft sådan otur sedan Ruth reste; fick en flicka från Sundbyberg men hon kunde ej baka oaktat att hon uppgifvit det, utan förstörde två rågbak efter hvarandra, då efter fem dagar måste hon sluta, så jag var utan i 8 dagar, men då var friherrinnan här och hjälpte mig. Så fick jag en flicka som såg

präktig ut, var ytterst villig och arbetsam, men hon sade upp sig till första april. Den jag har nu uppgaf sig vara troende frälsningssoldat.

Jag sänder härmed Ruths betyg som jag glömde lämna, förlåt det slarvet. Måtte Ruth få en riktigt god plats.

Farväl nu kära Ruth, hälsa fru Palmlöf omhon träffas.

Vänligen Britta Bernhartz.

Betyg.

Ruth Eriksson har såsom ensamjungfru varit i min tjänst sedan första Okt. 1917 varder härmed på egen begäran från denna sin plats ledig instundande första Mars, och hon har varit ärlig sparsam samt fört en hedrande vandel, hon är kunnig i enkel matlagning & bakning, tvätt o. enkel strykning, varför hon härmed rekommenderas till det bästa.

Råsunda d. 20/2 1918.

Britta Bernhartz

född von Cederwald.

Slagsta den 15/7 1918

Kära lilla Rut.

Tack för ditt brev -- det var så länge sen vi skrifvit till varan men jag har ju ändå vetat hur du haft det så jag inte behöft ängslas öfver dig -- om jag kunde vara så lugn för Karin med vore det väl inget att grubbla på. (Karin var den sommaren hos morbror Karl eller Olle och hans fru Greta i Boden som barnjungfru, vilket inte var så lyckat, anm. V.E.) Estrid har väl talat om för dig hur hon (moster Greta) skrivit o. varit oförskämd emot mig så den 22 Juni skicka vi 40 kr. till hemresan men inte ett ord har vi fått till svar varken om hon fått pengar eller ej -- dom har flyttat ut på Killingeholmen så dom måste öfver sjön så jag tror dom förhåller hennes brev så hon inte får skicka oss några underrättelser -- nu skref jag i fredags ett brev till Kalle att derest vi inte får underrättelser om henne innan första Agusti så tar vi till andra åtjerder för då tar vi länsman till att skaffa hem henne -- hon skref före midsommar att hon inte kunde komma fören första Juli för hon måste ha sina bröd o. sockerkort med men nu är det 15de o. inte det hörs af ett dugg -- jag har varit så utom mig -- jag har inte fällt så mycke tårar för er allihop som jag jort för den stackars ungen -- nu säger allihop jag var dum som skicka henne men förut kunde ingen je mig ett gott råd -- jag önskar jag hade dig i närheten så jag kunde få någon att lätta den värsta oron -- pappa är det inte värt att jag talar om Karin för han är så tokig så det är inte värt att tala vid honom -- för han tror rakt att dom jort af med henne -- jag har alldrig sett farsan grubbla eller sörgt öfver någonting men Karin sörger han som han alldrig skulle få se henne mera -- ja alla våra tankar både vi o. pojkarna är bara om Karin o. kommer hon inte snart tror jag inte jag orkar längre -- jag går i en sådan spenning o. oro så jag blir sjuk -- pappa o. Martin ställde till i förra veckan så Märta Bertil o. jag var till Upsala -- vi for på lördan o. kom igen på tisdagen -- det var ju roligt men på Söndan var vi på ett möte på frälsningsarmen o. när jag kom på Sant Persgatan jick Norrlandskuriren till Norrland då börja jag storgråta -- jag tyckte jag såg flickan i vart kupefönster så dom tyckte synd om mig hemma (hos faster Erika) så dom bjöd till på alla vis att jag skulle få trefligt o. barnen tyckte dom så mycke om. Bertil var så snäll men den stackarn har en sådan tandvärk -- han har tre ihåliga oxlar som värker så jag måste gå upp på kliniken i Upsala o. ta ut en för han kunde inte ta mer än en i taget -- nu värker dom andra o. inte är det värt att tala om doktorn då blir han vild.

Ja man har riktigt roligt på alla vis -- tänk bara den här matfrågan -- vi har inte haft potatis på

öfver en månad för ens -- nu köper vi färsk o. jer 5 kr. för 5 liter -- vi har köpt för 20 kr. redan o. nu har vi beställt 20 liter -- det är gräsligt men vi måste leva -- o. sedan allt annat man blir så uppriven af bekymmer så det är underligt att man henger ihop -- men jag måste sluta mjölka i höst annars blir det alldeles slut med mig. Jag hade mycke mer att skriva om men jag spar till nästa vecka Stina-dagen då skall jag skriva igen -- många helsningar från oss alla, helsa Andersons -- vänligen Mamma.

P.s. I lördags kväll var vi bjudna på kafferep hos Birger o. Ebba. Birger fyllde 28 år den 13de Juli -- men efter vanligheten kan alldrig han ställa till så det kan bli något treftigt utan man är riktigt glad när visiten ärjord o. man får gå hem ijen. Pojken är så rar o. tjock men man får då alldrig se honom snygg o. ren utan bara labb.

Slagsta den 20/8 1918

Min lilla Rut!

Tack för ditt bref -- det anade mig att du skulle bli utväntad på bref men du skall inte tro att mamma glömt bort sin flicka därför -- nej dertill är ni nog så kära alihop -- jag önskar jag kunde ha en gnista af en moderskänsla för Ebba men det är omöjligt -- men Evert är jag så kär i som det vore min -- du kan inte tro så rar han är -- så glad så det blir andra Olle -- dom går sällan hit men till Bondessons går dom var Söndag -- så jag fråga Birger om inte han fick gå hem hit men han svara det blir inge af -- men i Söndags var dom hit -- jag går alldrid dit jag heller så den ena artigheten mot den andra -- stackars Birger som inte lydde mina råd nu är det för sent -- han stretar o. knogar men vad hjälper det -- i dessa gräsliga tider får man fara illa ändå -- vi har alldrig haft det så smått sen vi kom till Slagsta -- potatis får vi köpa så man blir utfattig -- 20 liter varannan dag 30 öre litern -- o. ingen får vi i landet -- det är sandjord o. så magert o. inget regn på hela sommarn så den kommer ingenstans så får vi 5 tunnor får vi vara glada -- ingen här får mer så vi är lika sorgligt lottade -- brödet räcker inte till när man måste hushålla med potatisen (man använde kokt och mosad potatis till att dryga ut degbaket, åren 1918 och 1919 var de svåraste efterkrigsåren, anm, V.E.) så det är roligt den stund man är vaken.

Karin är nu hemkommen -- hon stackare fick gå jenom ekluten -- vad hon (moster Greta) var nedrig mot henne -- skelde om oss både hon o. ungarna att vi var fattiga -- du ville att hon skulle skriva hur det såg ut der -- det vet hon inte mer än du -- hon gick i jenom Boden en gång när dom var efter en ko det var allt vad hon var ute -- hon var hemma jemt med ungarna -- moster var ute i viften jemt -- morbror tyckte Karin så synd om -- hon var så led mot honom -- en dag kom flickan in i salen då satt han med händerna för ansikte o. gret. Karin fråga är morbror sjuk -- nej du ser väl o. hör -- hur jag än bär mig åt är inget till lags sa han -- på honom var hon arg för att han var snäll mot Karin -- men han tordes inte alla gånger taga henne i försvar för hon blir vansinnig då sa han -- men han titta på Karin i bland när moster Greta var tokig alldeles som han tänkt bry dig inte om henne så flickan kan alldrig tala om honom utan hon är gråtfärdig -- men jag säger jag begriper inte vad han fått för ett pjaskigt sätt som inte kan sätta kärngen på pottan -- jag tycker vi är så argsinta både Anna o. jag o. Johan o. likaså far o. mor -- så hon har bestämt jort om honom -- så det blir ett långt lif för honom.

Ja nu har du hört så mycket både nytt o. nattgammalt men ändå har jag en nyhet till o. det är som jag dröjt i det längsta att skriva så jag skulle se hur det blef -- vi skall nämligen flytta i höst -- pappa har efven fått plats -- det är inte långt det är till Edeby gård Drottningholm -- han skall sköta ladugården på egen hand där med -- (Ågaren till gården hette Svartengren, anm. V.E.) han var så envis att få pappa dit så han bjöd öfver den här förvaltaren (på Slagsta) på alla vis -- mjölka skall jag i två månar o. slippa den tredje om jag vill annarars så slipper jag alldeles -- det

är lika många kor där som här 30 st. o. det är två som mjölkar åt gången o. åtta som turas om så det skall väl bli ovanligt för mig som inte kan få ledigt en enda gång -- i fjol höst lofvade han mig en månad ledigt att få vila mig på, då begärde jag Juli månad fri nu i sommar -- då skulle han tala vid Gustafssons gumma sa han -- då sa han att inte hon orka mer än åtta dar när hon vilat sig i två år -- utan förvaltarn blev så arg på mig för att jag yrkade på min månad i sommar o. kommer in på Söndagsförmiddan o. gapa o. skrek att ville inte jag mjölka fick vi flytta o. på de ordena sa pappa upp men han har så när aldrig fått betygena -- han öka upp lön men ingen lindring i mjölkningen bjöd han o. då fick det vara -- pappa sa åt honom om jag får 10 kr. om dagen o. hon arbetar ihjäl sig vad har jag för det -- så få se hur vi får det -- husrum blir sämre för här har vi ju haft fina husrum men så har vi det obehvämt på många vis. Gunnar går för två kr. nu i sommar, förut 1.25 o. 1.50 om dagen -- där får han 2.50 o. en liter mjölk -- jag får 80 öre om dagen men ingen mjölk -- pappa tre liter o. dagpenningen 3 kr. där, här 2.50 -- elektrisk belysning både i lagård o. inne så man slipper karbidlamporna i vinter. Värst blir det med Martin -- han har arbete vid Fittja i vinter så han måste hyra sig inne -- hos Birger vill han inte bo. Martin kommer jag att sakna han är så snäll -- för resten är jag som ugglan: alla mina barn är snällast o. vackrast. Karin hon går o. binder säd för var dag. Elsa Gustfsson o. hon binder ihop efter maskin -- hon tycker om jobbet.

Ja nu har du göra en halv dag att läsa -- inte får du bref ofta men så är domm mer långrandiga när dom kommer. Hur tar du dig ut som bondpiga, det skulle vara roligt att se -- du måste väl lära dig mjölka -- men tänk om det kommer en geting eller fåfluga då skriker du väl så du skrämmer slag på korna -- det blir bäst att Erik står bredvid o. motar bort alla odjur medan du mjölkar -- tänk vad mamma är snäll mot sin flicka! Många helsningar till dig o. Anderssons,

Helsa Estrid. Mamma

Slut på breven från 1918.